

**TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

**IV GLOBAL VA MILLIY
IQTISODIYOT TRENDLARI:
“O‘ZBEKISTON – 2030”
STRATEGIYASI FORUMI**

(MAXSUS SON)

TOSHKENT–2025

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

ISBN: 978-9910-8110-8-1

UO'K: 004.89(575.1)(062)

KBK: 32.813(5O')ya1

T 97

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayeich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayeich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INNOVATSION SIYOSATNI AMALGA OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI – OLIY TA'LIM TRANSFORMATSIYASI, RAQAMLI MODERNIZATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARI.....	13
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich	
O'ZBEKISTON YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHI: ZARURAT, MAQSADI VA AYRIM MUAMMOLARI, YECHIMLAR	16
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna	
FAN, TA'LIM VA ISHLAB CHIQRISHDAGI SO'NGGI TENDENSIYALAR VA INNOVATSIYALAR	25
To'ychiyev Olimjon Alijonovich	
QURILISH TASHKILOTLARIDA KREDITGA LAYOQATLILIKNI BAHOLASHNI RAQAMLASHTIRISH	30
Mavlanov Normo'min Normamatovich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA DAVLAT XARIDLARINI SAMARALI TASHKIL ETISHDA ELEKTRON SAVDOLARNING AHAMIYATI.....	37
Turabov Sarvar Abdumalikovich	
O'ZBEKISTONNI MINTAQAVIY TA'LIM VA ILM-FAN HABIGA AYLANTIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	41
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li	
HUDUDIY RIVOJLANISH STRATEGIYALARIGA INNOVATSION KOMPONENTLARNI INTEGRATSIYA QILISH USULLARI	46
Muminov Fazliddin Xusniddin o'g'li	
OROL DENGIZI MEROSI: EKOLOGIK FOJIANI BARQAROR EKOTURIZM IMKONIYATLARIGA AYLANTIRISH	52
Zufarova Nozima	
KORXONALARNING YASHIL MARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	60
Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna	
O'ZBEKISTONDA ISHCHI KUCHI BOZORINING TAKRORIY AMAL QILISHINING NAZARIY JIHATLARI	66
Mamaraximov B.E.	
BANK-MOLIYA TIZIMIDA QIMMATLI QOG'OZLAR VA MOLIYAVIY INSTRUMENTLARDAN FOYDALANISH ORQALI GAROV DIVERSIFIKATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	70
Xolbozorov Husniddin Norbek o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TO'QIMACHILIK SANOATIDA MARKETINGNING INNOVATSION KONSEPSIYALARI.....	76
Jumayev Olimjon Sadulloevich, Axmedova Shoxsanam Sindbod qizi	
SAVDO KORXONALARIDA EKOLOGIK MAHSULOTLARNI TARG'IB QILISH VA SOTISHNI RAG'BATLANTIRISH USULLARI	84
Jalalova Dildora Jamolovna	
DIRECTIONS OF FORMING AND PROVIDING A COMPETITIVE EXPORT-ORIENTED ECONOMY IN UZBEKISTAN	87
Asatullaev Khurshid Sunatullaevich, Nasirxodjaeva Dilafruz Sabitkhanovna, Abdullayeva Madina Kamilovna	
FROM SCIENCE TO BUSINESS: HOW UNIVERSITIES STIMULATE INNOVATION	94
Prof. A. Bobozhonov, Prof. A.M. Shatre, Assoc. Prof. V. Kirilova Vladimirova, prof. R.Kh. Karlibaeva	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF GREEN TECHNOLOGIES IN UZBEKISTAN BASED ON ADVANCED INTERNATIONAL EXPERIENCE	100
Otamuratov Sarvar	
SPECIFIC FEATURES OF MIGRATION FROM UZBEKISTAN AND PROSPECTS FOR ORGANIZATIONAL IMPROVEMENT	105
Sabiroya Lola Shavkatovna, Shaislamova Nargiza Kabilovna	

KORXONA BARQAROR AXBOROT TIZIMINI YARATISH QIYINCHILIKLARI.....	112
Abidov Abdujabbar Abduxamidovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATIGA FOIZ RISKINING TA'SIRI VA ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	119
Isakov.J.Ya	
CREATION OF A MECHANISM FOR THE DEVELOPMENT AND INTRODUCTION OF A MODEL OF COMPLETE TRANSITION TO THE NETZERO ENERGY SYSTEM IN UZBEKISTAN	127
Makhmudova Guljakhon N., Gulomova Nigora Farxadovna	
УСИЛЕНИЕ ВОЗДЕЙСТВИЯ ХОЗЯЙСТВЕННОГО МЕХАНИЗМА НА СТОИМОСТНУЮ ОЦЕНКУ ОСНОВНЫХ ФАКТОРОВ ПРОИЗВОДСТВА.....	133
Алишер Расулев, Сергей Воронин	
РОЛЬ ФИНАНСОВОЙ ГЛОБАЛИЗАЦИИ В РАЗВИТИИ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА: ПЕРСПЕКТИВА И ПРИКЛАДНЫЕ РЕШЕНИЯ ДЛЯ ИХ ПЕРЕХОДА К МСФО.....	143
Эргашева Шахло Тургуновна	
DEVELOPMENT PROSPECTS OF AGRICULTURAL ECONOMIC ACTIVITY UNDER DIGITAL TRANSFORMATION	151
Boburjon Vafoev	
ENERGETIKA TIZIMIDAGI KORXONALAR MOLIYAVIY HOLATINING TAHLILI.....	157
Matnazar Yusupovich Raximov	
АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА В РЕСПУБЛИКЕ.....	162
Очилова Хилола Фармоновна	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI TAKOMILLASHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLAR.....	167
Abdullayev Suyun Artikovich	
THE INTERCONNECTION BETWEEN DIGITAL LEARNING PLATFORMS AND THE DIGITAL ECONOMY.....	171
Kuchkarov Takhir Safarovich, Kholmonov Shodiyor Karshiboyevich	
BANK-MOLIYA TIZIMI VA XUSUSIY SEKTORNI RIVOJLANTIRISHDA YANGI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA BANK FAOLIYATINI RAQAMLASHTIRISH IMKONIYATLARI	174
Norov Akmal Ruzimamatovich	
РАЗВИТИЕ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И ЧАСТНОГО СЕКТОРА В РАМКАХ ПЕРСПЕКТИВ ВСТУПЛЕНИЯ ВО ВСЕМИРНУЮ ТОРГОВУЮ ОРГАНИЗАЦИЮ	180
У.А.Юлдашева	
ЗЕЛЕННЫЕ ПОТРЕБИТЕЛИ - ПУТИ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЕННОГО РОСТА В РАМКАХ УСТОЙЧИВОЙ ЭКОНОМИКИ	185
Дехканова Наргиза Шарифовна	
ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ АУДИТ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	192
Ходжаева М.Х.	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	199
Akbarova Barno Shuxratovna	
SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH THROUGH TOURISM UNDER THE GREEN ECONOMY FRAMEWORK	204
Jumayev Akbar Mahmudovich	
МАКРОИQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA BANK TIZIMINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	210
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA MINTAQAVIY SANOAT KORXONALARIDA KORPORATIV MADANIYATNI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OPTIMALLASHTIRISH.....	216
Matrizayeva Dilaram Yusupbayevna	
UZBEKISTAN AT THE CROSSROADS OF HISTORY AND GREEN INNOVATION: FROM THE GREAT SILK ROAD TO A SUSTAINABLE FUTURE	220
Avalova Gulshod Murodullayevna	

ГЛАВНЫЕ ВЕКТОРЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	226
Абдуллаева М.К.	
ENVIRONMENTAL MANAGEMENT IN THE INDUSTRIAL CLUSTERS SYSTEM IN UZBEKISTAN: MODERN TRENDS AND DEVELOPMENT PROSPECTS.....	233
Kholikova Rukhsora Sanjarovna	
HUDUDDAGI KICHIK BIZNESNING SAMARALI TARKIBIY TUZILMASINI SHAKLLANTIRISHDA MUTASSADI TASHKILOTLARNING O'ZARO UYG'UN HARAKATINI TASHKIL ETISH.....	239
Sharipov Kuvondik Baxtiyorovich	
BUSINESS ANALYTICS IN HISTORICAL PERSPECTIVE: LESSONS FROM THE INDUSTRIAL REVOLUTION TO THE DIGITAL AGE	246
Burxonova Sabo Tulanovna	
"COST ENGINEERING"NING NAZARIY ASOSLARI VA UNI IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHDAGI O'RNI.....	252
Zaynitdinova Umida Djalalovna	
FEATURES AND WAYS OF FURTHER DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY.....	256
Kobilov Alisher, Majidova Irodahon	
ПИЩЕВАЯ ИНДУСТРИЯ УЗБЕКИСТАНА: АГРАРНЫЙ ИМПУЛЬС, ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ И ЦЕНОВАЯ КОНЪЮНКТУРА.....	263
Юлдашев Голибжон Тургунович, Элдорбеков Гофурбек Искандарбек угли	
INCOME INEQUALITY AND MACROECONOMIC DETERMINANTS IN UZBEKISTAN: AN EMPIRICAL ANALYSIS	273
Muhammad Eid Balbaa, Marina Sagatovna Abdurashidova	
РЫНОК ТРУДА В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	276
Амирджанова Ситора Суннат кизи	
EKOLOGIK QO'RIQXONALARDA MONITORING JARAYONLARINING IQTISODIY VA TASHKILIY ANAMIYATI.....	282
Homidov Hamdam Hasan o'g'li	
ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО	288
Абдужалилова Дилноз Абдусаттаровна	
SUSTAINABLE TOURISM AND BIODIVERSITY PROTECTION: CASE OF UZBEKISTAN WITHIN THE UNESCO WORLD HERITAGE FRAMEWORK.....	294
Yuldasheva Dilnoza Ulugbekovna	
ПРАКТИЧЕСКОЕ ПРИМЕНЕНИЕ НЕЙРОМАРКЕТИНГА НА МАРКЕТПЛЕЙСАХ (WILDBERRIES, UZUM MARKET, ЯНДЕКС МАРКЕТ)	300
Юлдашев Жамшид Абрарович	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА КАК СТИМУЛ РАЗВИТИЯ РЫНКА ТРУДА УЗБЕКИСТАНА.....	309
Шаюсупова Наргиза Тургуновна	
GLOBALLASHUV SHAROITIDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANISHI O'ZBEKISTONNING XALQARO SAVDOSIGA VA IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TAHDID SIFATIDA.....	315
Mamatov Mamajan Ahmadjonovich	
SUG'URTA TASHKILOTLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH VA INNOVATSION SUG'URTA MAHSULOTLARINI JORIY QILISH MASALALARI	321
Xalikulova Gulzada Tadjimuratovna	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT BOZORIDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH ORQALI BARQAROR ISTE'MOLNI RAG'BATLANTIRISH	333
Eshmatov Sanjar Azimqulovich	
ИННОВАЦИОННЫЕ ЗЕЛЁНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В РАЗНЫХ ОТРАСЛЯХ ЭКОНОМИКИ: ГЛОБАЛЬНЫЙ ОПЫТ И НАЦИОНАЛЬНАЯ ПРАКТИКА	337
Назарова Ра'но Рустамовна, Мусаева Гавхар Ахматжон кизи	
YASHIL IQTISODIYOTDA MEHNAT BOZORI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI VA ISTIQBOLLARI.....	343
Homidjonov Fozilxon Umarxon o'g'li, Haydarov Kamoliddin Baratovich	

GREEN INVESTMENT: PATHWAYS TOWARD A SUSTAINABLE FUTURE.....	348
Odilova Sitora Sayfitdin kizi	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	351
Kutbitdinova Mohigul Inoyatovna	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA YASHIL TEXNOLOGIYALAR VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING BARQAROR RIVOJLANISHGA TA'SIRI	356
Metyakubov Azamat Djumanazarovich	
ELEKTR SANOAT KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI.....	361
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	
УЧЕТ ЗАТРАТ И МЕТОДЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СЕБЕСТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ В НЕФТЕГАЗОВОЙ ОТРАСЛИ	368
Махкамова Саида Гайратовна	
MILLIY HISOBLAR TIZIMIDA INTELLEKTUAL MULK MAHSULOTLARINI MAKROIQTISODIY DARAJADA HISOBGA OLISHNING METODOLOGIK ASOSI.....	375
Sunnatov Muxtor Ne'matovich	
RENEWABLE ENERGY AND MACROECONOMIC STABILITY IN CENTRAL ASIA: PATHWAYS WITHIN THE GREEN ECONOMY	382
Khabibullo Abdullaev	
JAHON SUG'URTA AMALIYOTI ASOSIDA O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORIDA YANGI RIVOJLANISH YO'NALISHLARI.....	387
Abdimom'ino'va Saodat Taxirjonovna	
INTEGRATING DATA SCIENCE INTO GREEN FINANCING AND ECO-INNOVATIONS: ACHIEVING THE GOALS OF UZBEKISTAN-2030	397
Norboev Odil Abraevich, Kungratov Ilmurod Kuzibay ugli	
O'ZBEKISTONDA SANOAT ISHLAB CHIQRISHINI DIVERSIFIKATSIYALASH AMALIYOTI VA ISTIQBOLLARI	404
Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li	
СОЗДАНИЕ ЗЕЛЕННОГО ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО КОРИДОРА В ЕВРОПУ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ АЗЕРБАЙДЖАНА, КАЗАХСТАНА И УЗБЕКИСТАНА.....	411
Лала Гамидова Адиль, Арзуман Гусейнов Айдын	
MAHALLA TIZIMIDA AHOLINI OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARIGA BO'LGAN ISTE'MOL TALABLARI MODELI.....	419
S. Qulmatova	
AHOLI ICHKI MIGRATSIYASINING MEHNAT BOZORIGA TA'SIRINI STATISTIK O'RGANISH	427
Mirolimov Mirislom Mirshokir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH TENDENSIYALARI VA MUAMMOLARI	434
Jumaniyozova Mukaddas Yuldashevna	
ЗЕЛЁНЫЕ ФИНАНСЫ: ГЛОБАЛЬНЫЕ ТРЕНДЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	438
Фаттахова Муниса	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASI FAOLIYATINI DAVLAT TOMONIDAN MUVOFIQLASHTIRISH VA BOSHQARISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	444
Tuxtamishev Shodimurod Qurbonboyevich	
MARKETING TADQIQOTLARI ASOSIDA MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORT SALONIYATINI OSHIRISH	452
Xojiyev Elshod Yoqub o'g'li	
СПОСОБЫ УПРАВЛЕНИЯ НАУЧНЫМИ УЧРЕЖДЕНИЯМИ В ЦЕЛЯХ ПЕРЕХОДА НА РАЗРАБОТКУ ЗЕЛЕННЫХ ИННОВАЦИЙ	459
Юдаков Александр Андреевич	
O'ZBEKISTONNI JAHON SAVDO TASHKILOTIGA A'ZO BO'LISHINING OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHGA TA'SIRI.....	466
Axmedova N.A.	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KLASTERLAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMI	471
Sherkulov Shohruh Erkin o'g'li	
DEVELOPMENT SCENARIOS OF UZBEKISTAN'S ACTIVE LABOR FORCE UNTIL 2030 AND THEIR ECONOMIC IMPLICATIONS.....	476
Ganiev Bakhtiyor Zulfikor ugli, Rakhmonov Bekzod Sharibjon ugli	
РАЗВИТИЕ ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ КАК ФАКТОР СТИМУЛИРОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ ЖЕНЩИН В УЗБЕКИСТАНЕ	481
Дониерова Фотимабону Алишер кизи	
YASHIL ENERGETIKA VA UNING IQTISODIY TARAQQIYOTDAGI O'RNI	488
Babadjanova Malika Ruzimova	
BENCHMARKING IN THE AUTOMOTIVE INDUSTRY: STRATEGIES FOR SUSTAINABLE COMPETITIVENESS	492
Abdurashidova Nigora	
УЗБЕКИСТАН СТРЕМИТСЯ К УСТОЙЧИВОМУ ЭКОНОМИЧЕСКОМУ РОСТУ, ВНЕДРЯЯ ПРИНЦИПЫ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭКОНОМИКИ	498
Сагдуллаева Гулнора Ботыровна	
O'ZBEKISTONDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN KOMPANIYALARNING GLOBAL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH YO'NALISHLARI.....	502
Sharipov Ixtiyor Baxtiyorovich	
ZAIF BANDLIKDAN UNUMLI BANDLIK SARI TRANSFORMATSIYA: O'ZINI O'ZI BAND QILISH	507
Qurbonov Samandar Pulatovich	
ВОЗОБНОВЛЯЕМАЯ ЭНЕРГИЯ В ГЛОБАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ТЕКУЩИЕ ТЕНДЕНЦИИ И БУДУЩЕЕ РАЗВИТИЕ.....	514
Меҳрибан Самедова Тофик	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISHGA TA'SIRI	521
Zafar Alisherovich Mamadiev, Nodira Isametdinovna Xasanxonova	
SAVDO KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI XALQARO STANDARTLARGA INTEGRATSIYA QILISH MEKANIZMLARI.....	526
Ablazov Lazizbek Abdiquosimovich	
TIJORAT BANKLARINING TRANSFORMATSIYASI JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH.....	530
Ziyadullaev Z.	
TO'LOV TIZIMI KONSEPTUAL MODELINING SHAKLLANISH TAMOYILLARI	537
Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich	
STAFF PERFORMANCE EVALUATION BASED ON KPI SYSTEM INDICATORS.....	546
Rakhmatullaeva Shakhnoza Khamidovna, Sadriddinova Sevinchkhon	
SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY IN THE CONTEXT OF GLOBAL ECONOMIC TRENDS	555
Svetlana Yurievna Shatokhina	
MILLIY TARBIYA OMILLARI VA MILLIY MADANIY YONDASHUV ASOSIDA TALABALARDA O'QUV TASHABBUSKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-AMALIY ASOSLARI.....	560
Azimova Nilufar Nuriddinovna	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI TA'MINLASHDA BANK RESURSLARINING ROLI	567
Xodjayeva Jeyrona Ravshonbek qizi	
O'QUV DASTURINI INTEGRATSIYALASH VA YASHIL KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISH: AKADEMIK VA SANOAT O'RTASIDAGI TAFOVUTNI YOPISSH	572
Qo'ziqulova Dilfuzaxon Maxammatisaqovna	
DIGITAL TRANSFORMATION AND DIGITAL PLATFORMS AS A KEY FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF SMALL BUSINESS ENTITIES	580
Rizayeva Nilufar Oblakulovna	

IQTISODIY OLIY TA'LIMDA STRATEGIK INNOVATSIYALAR: YASHIL KO'NIKMALARNI MILLIY VA GLOBAL BARQARORLIK MAQSADLARI BILAN MUVOFIQLASHTIRISH	585
<i>Xasanova Zarina Maxamadaliyeva</i>	
MARKAZIY OSIYODA YASHIL IQTISODIYOT: BARQAROR RIVOJLANISH YO'LIDAGI TO'SIQLAR VA ISTIQBOLLAR.....	594
<i>Aminov Shovkat O'ktam o'g'li</i>	
ПЕСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	598
<i>Саидахмедова Аида Мирзаевна</i>	
ПОВЫШЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ И СНИЖЕНИЕ РИСКОВ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ НА ОСНОВЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ ТРАНЗАКЦИЙ В ФИНАНСОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМАХ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ СОВРЕМЕННЫХ СИММЕТРИЧНЫХ КРИПТОСИСТЕМ.....	605
<i>Раҳимбердиев Қ.Б.</i>	
ИНТЕГРАЦИЯ ФИНАНСОВЫХ И СТРАХОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ ДЛЯ СТИМУЛИРОВАНИЯ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА	612
<i>Ш.Ф.Кобилжонова</i>	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КАПИТАЛА ХОЗЯЙСТВУЮЩИХ СУБЪЕКТОВ В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И ЧАСТНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ	618
<i>Д.А.Юлдашева</i>	
РОЛЬ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И СТРАХОВЫХ МЕХАНИЗМОВ В СТИМУЛИРОВАНИИ РАЗВИТИЯ ЧАСТНОГО СЕКТОРА	624
<i>Г.Т.Ахмедова</i>	
SUG'URTA BOZORI FAOLIYATINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TRANSFORMATSIYALASH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	630
<i>Saidov Farrux Faxriddinovich</i>	
OPPORTUNITIES TO ENSURE SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH IN THE ENERGY SECTOR THROUGH THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY.....	635
<i>Ulashov Aliboy Rashid ugli, Istamova Nasiba Narzillo kizi</i>	
INKLYUZIV OLIY TA'LIMDA MUSTAQIL ISHLASH JARAYONINI TASHKILLASHTIRISH.....	641
<i>Akbarova Kamola Abdujabbor qizi</i>	
YOUTH-DRIVEN PATHWAYS TO GREEN EMPLOYMENT: A THEORETICAL EXAMINATION OF INCLUSIVE ECONOMIC STRATEGIES	646
<i>Suvpulatov Ozodjon Alijon ugli</i>	
KICHIK BIZNES INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY TAJRIBALAR VA UNING O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI	651
<i>Botirova Xulkar Olimjonovna</i>	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH KLASTERLARI: NAZARIY ASOSLAR VA AMALIY YONDASHUVLAR.....	655
<i>Sherkulova Nodirabegim Baxordin qizi</i>	
BIOTECHNOLOGICAL SOLUTIONS IN URBAN PLANNING: OPPORTUNITIES AND LIMITATIONS OF "LIQUID TREES"	660
<i>Nosirkulov Asadjon Ahmadjon ugli</i>	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARINING O'RNI.....	663
<i>Fayziyeva Dilso'z Bahodirovna</i>	
KREDIT PORTFELIDA MUAMMOLI KREDITLAR ULUSHINI KAMAYTIRISH YO'LLARI	668
<i>Salixova G.J</i>	
O'ZBEKISTONDA KANDOLAT MAHSULOTLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	672
<i>Boboyorova Maftuna Xaqqul qizi, Boboyorov Islombek Xaqqul o'g'li</i>	
OLIJ TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	675
<i>Xusniddinov Yorqinjon Muhiddin o'g'li</i>	

MODA SANOATIDA CRM TIZIMLARINI ELEKTRON SAVDO PLATFORMALARI BILAN UYG'UNLASHTIRISHDAGI TO'SIQLAR	679
Xalilova Nafisa Komilovna	
ENHANCING FOREIGN ECONOMIC RELATIONS AS A DRIVING FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY	683
Khaitova Feruza Bahrom kizi	
MARKAZIY OSIYO MAMLAKATLARIDA XORIJIY INVESTITSIYALARNING QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARIGA TA'SIRI	687
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
BUXORO VILOYATIDA HUNARMANDCHILIK FAOLIYATINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI: TAHLIL VA ISTIQBOLLAR.....	693
Ravshanova Gulchexra Ravshanovna	
SANOATNI RIVOJLANTIRISHNING MEKANIZMLARI TURLARI VA OLIMLARNING YONDASHUVLARI	698
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
O'ZBEKISTON BANK-MOLIYA TIZIMIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH VA UNING XUSUSIY SEKTOR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI.....	703
Norova Nozima Nabiyevna	
O'ZBEKISTON BANK-MOLIYA TIZIMIDA REAL SEKTORNI KREDITLASH MEKANIZMLARINI SAMARALI JORIY ETISH VA XUSUSIY SEKTOR RIVOJIGA TA'SIRI.....	709
Abduxomidov Ikromjon Maxamadin o'g'li	
MOLIYA TIZIMIDA BOJ-TARIF SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH VA XUSUSIY SEKTOR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI (OZIQ-OVQAT IMPORTI MISOLIDA).....	715
Rizaev Mirmahmud Xotamjanovich	
YASHIL MARKETING VA ESG INTEGRATSIYASI: STATISTIK TAHLIL VA BARQAROR RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	721
Charos G'ayratova	
ИННОВАЦИОННЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО КАПИТАЛА ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭКОНОМИКИ.....	727
Г.А.Хайитбаева	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA TIJORAT BANKLAR TOMONIDAN TADBIRKORLIK FAOLIYATINI KREDITLASH.....	734
Tajiddinov Jamshiddin Shamsutdinovich	
IQTISODIYOTNING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASIGA XORIJIY INVESTITSIYALAR TA'SIRINI BAHOLASH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	738
Shodiboyeva Dilzoda Farhodjon qizi	
MOLIYA TIZIMI BARQARORLIGI VA BUDJET TUSHUMLARINI OSHIRISHDA TASHQI IQTISODIY FAOLIYATNING AHAMIYATI.....	743
Aktamov Akbarjon Aslan o'g'li	
ENSURING SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH IN THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY: AN ECONOMETRIC ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN CARBON EMISSIONS AND ECONOMIC DEVELOPMENT.....	748
Shakhriddinova Sitara Tolibjon kizi	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH JARAYONIDA TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ESG TAMOYILLARINING ROLI	760
Ostonaqulova Gulchehraxon Muhammadyoqub qizi	
YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA SANOAT KORXONALARIDA YETKAZIB BERISH STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQISH	769
Yusupov Ulug'bek Mamayusupovich	
YASHIL IQTISODIYOT KONTEKSTIDA MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI MUSTAHKAMLASH: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI.....	776
Isroilov Islomiddin Kamoliddin o'g'li	

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SPORT TASHKILOTLARINING YANGI BIZNES MODELLARINI ISHLAB CHIQISH	782
G'ulomov Musirmon	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIYOTGA XORIJIY INVESTISIYALARNI JALB ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI	786
Sharipova Shahnoza Baxtiyorovna	
O'ZBEKISTONDA INVESTISIYA MUHITIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA INVESTISIYALARNING IQTISODIYOTGA JALB ETILISH HOLATI TAHLILI	795
Karimova Qunduz Atanazarovna	
O'ZBEKISTON TURISTIK XIZMATLAR BOZORIDA BANDLIK TRANSFORMATSIYASINI VA UNI TARTIBGA SOLISH HOLATINI TAHLIL QILISH	804
To'xtayeva Xurshida Farxodovna	
INVESTITSIYA LOYIHALARIGA TA'SIR QILUVCHI INVESTITSIYA RISKLARINI BAHOLASH.....	811
Zohidova Ruksora Komiljon qizi	
ТИПЫ НАЦИОНАЛЬНЫХ ФИНАНСОВЫХ РАЗВЕДОК: ОСНОВНЫЕ РАЗЛИЧИЯ, ФОРМЫ И МЕТОДЫ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	817
Эсанов Шохрух Отабекович	
FACE RECOGNITION PROGRAM IN PYTHON.....	823
Khurramova Maftunakhon Zhurabekovna, Khurramov Azizjon Bakhodir ugli	
FORMATION OF ACCOUNTING POLICY FOR INTANGIBLE ASSETS.....	827
Farxod T. Abdvaxidov, Ramazon A. Abdurakhmanov	
O'ZBEKISTON EKSPORT TARKIBINI YUQORI QO'SHIMCHA QIYMATLI MAHSULOTLARGA O'TKAZISH STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	834
Raximov Eshmurod Normuradovich	
EKSPORT FAOLIYATIDA ERKIN IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	838
Berdivaliyeva Madina Komiljon qizi	
TURIZM KLASTERLARIDA TIBBIY XIZMATLAR INTEGRATSIYASI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	841
Yazdanova Shohista Tuyg'un qizi Farxodova Shohnoza Umidbek qizi	
O'ZBEKISTON HAVO TRANSPORTI TIZIMINING JAHON IQTISODIYOTIDAGI O'RNI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	850
Azimova Moxinur Nozimovna	

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KLASTERLAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMI

Sherkulov Shohruh Erkin o‘g‘li

TDIU “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrası

Phd, katta o‘qituvchisi

sherkulovshokhrukh@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasida klasterlar faoliyatini rivojlantirish va takomillashtirishning iqtisodiy mexanizmlari tahlil qilinadi. Klasterlashuvning nazariy asoslari, milliy tajribasi hamda xalqaro yondashuvlar qiyosiy o‘rganiladi. Tadqiqotda ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, innovatsion faoliyatni kuchaytirish, eksport salohiyatini kengaytirish hamda hududiy iqtisodiy rivojlanishga klaster tizimining ta’siri tahlil etiladi. Shuningdek, klasterlar samaradorligini oshirish uchun davlat qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari, moliyaviy instrumentlar va boshqaruv mexanizmlari bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: klaster, iqtisodiy mexanizm, innovatsiya, hududiy rivojlanish, samaradorlik, eksport, qo‘llab-quvvatlash.

Abstract: This article analyzes the economic mechanisms for developing and improving cluster activities in the Republic of Uzbekistan. The theoretical foundations of clustering, national practices, and international approaches are comparatively examined. The study evaluates the impact of the cluster system on enhancing production efficiency, strengthening innovation, expanding export potential, and supporting regional economic development. In addition, recommendations are developed on state support mechanisms, financial instruments, and management practices to improve cluster performance.

Key words: cluster, economic mechanism, innovation, regional development, efficiency, export, support.

Аннотация: В данной статье анализируются экономические механизмы развития и совершенствования деятельности кластеров в Республике Узбекистан. Рассматриваются теоретические основы кластеризации, национальный опыт и международные подходы в сравнительном аспекте. В исследовании оценивается влияние кластерной системы на повышение производственной эффективности, усиление инновационной активности, расширение экспортного потенциала и развитие региональной экономики. Кроме того, разработаны рекомендации по механизмам государственной поддержки, финансовым инструментам и управленческим подходам для повышения эффективности кластеров.

Ключевые слова: кластер, экономический механизм, инновации, региональное развитие, эффективность, экспорт, поддержка.

KIRISH

So‘nggi o‘n yilliklarda jahon xo‘jaligida innovatsion rivojlanish va hududiy integratsiyaning yangi shakllari kuchaydi. Shulardan biri — klasterlashuv modeli — raqobatbardoshlikni oshirish, qiymat zanjirlarini chuqurlashtirish va investitsion muhitni yaxshilashning samarali institutsional yechimi sifatida qaralmoqda. M. Porter “milliy raqobat ustunligi” konsepsiyasida (Olmos modeli) raqobatni soha yoki alohida firma emas, balki hududiy klasterlar darajasida shakllanishini asoslab, innovatsiya, malakali mehnat resurslari, yetkazib beruvchilar tarmog‘i va talabning murakkabligi o‘zaro kuchaytiruvchi ta’sir ko‘rsatishini ta’kidlagan (Porter, 1990). Shu ildizlar A. Marshallning “industrial district” g‘oyalari bilan uyg‘unlashib, kichik va o‘rta bizneslar konsentratsiyasi natijasida tranzaksiya xarajatlari pasayishi va bilimlar tarqalishi (knowledge spillovers) yuzaga kelishini ko‘rsatadi. Rivojlangan mamlakatlar tajribasida klaster siyosati innovatsion ekotizimlarning “bog‘lovchi to‘qimasi” sifatida talqin qilinib, raqamli transformatsiya davrida ham moslashuvchan, tarmoqlararo ko‘prik vazifasini bajarmoqda.

O‘zbekistonda klaster yondashuvi, avvalo, agrar sohada keskin institutsional islohotlar fonida shakllandi. 2017-yildan boshlab paxta-g‘alla tizimida davlat buyurtmalari va narx nazoratini bosqichma-bosqich bekor qilish, xususiyl tashabbusni kengaytirish hamda vertikal integratsiyani rag‘batlantirish maqsadida “paxta-to‘qimachilik

klasterlari” joriy etildi. Hukumat 2018-yilda klaster faoliyatini tashkil etish bo‘yicha normativ asoslarni belgiladi (VMQ 2018-yil 31-mart, 253-son; 2019-yil 18-martda tahrirlar bilan), 2021-yil 16-noyabrda esa klasterlar faoliyatini tartibga solish choralari yuzasidan Prezident farmoni (UP-14) qabul qilindi. Jahon banki va boshqa xalqaro tuzilmalar hisobotlariga ko‘ra, klasterlashuv qiymat zanjirini “daladan eksportgacha” bog‘lash, mahsulot tannarxini pasaytirish va sifati hamda izchilligi uchun javobgarlikni kuchaytirish orqali samaradorlikni oshirish imkonini yaratdi; shu bilan birga, boshqaruv, shaffoflik, kreditga kirish va risklarni taqsimlash bo‘yicha challenjlarni ham mavjud.

2022-yilga kelib mamlakatda 130+ paxta klasterlari faoliyat ko‘rsatayotgani qayd etildi; bu vertikal integratsiya ko‘lami va hududiy qamrovning kengayganidan darak beradi. Biroq amaliy samaradorlik barcha hududlarda bir xil emas. Moliyalashtirishning arzon va uzoq muddatli instrumentlari yetishmasligi, logistika va irrigatsiya infratuzilmasidagi tangliklar, AKT va raqamli kuzatuv (traceability) tizimlarining yetarli darajada joriy etilmagani, agrar ilm-fan — ishlab chiqarish — qayta ishlash bo‘g‘inlari orasida uzilishlar mavjudligi natijalarni cheklab turadi. Shu sharoitda klasterlar samaradorligini oshirish uchun iqtisodiy mexanizmlarni — davlat qo‘llab-quvvatlash arxitekturasi, fiskal va kredit instrumentlari, raqamli boshqaruv va monitoring tizimlari, hamda innovatsion ekotizim bilan integratsiyani — qayta sozlash dolzarbdir.

Ushbu maqolaning maqsadi O‘zbekiston sharoitida klasterlarning barqaror va samarali faoliyatini ta‘minlaydigan iqtisodiy mexanizmlarni tahlil qilish hamda ularni takomillashtirish bo‘yicha ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqishdan iborat. Ilmiy yangilik sifatida: (i) klaster samaradorligiga ta‘sir etuvchi omillar tizimlashtiriladi; (ii) O‘zbekiston tajribasi yetakchi xalqaro klaster siyosati darslari bilan qiyoslanadi; (iii) moliyaviy, institutsional va innovatsion qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari bo‘yicha implementatsiya yo‘llanmalarida (roadmap) aniq indikatorlar taklif etiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Nazariy poydevor. Porter (1990) klasterlarni milliy raqobat ustunligining manbai sifatida ko‘rib, to‘rtta o‘zaro bog‘liq omil — resurslar, talab sharoiti, aloqador va yordamchi tarmoqlar, firma strategiyasi va raqobat — sinerjiyasini ta‘kidlaydi. Ushbu model klaster ichida innovatsion bosim va bilim almashinuvi kuchayishini, yangi firmalar kirib kelishi va ixtisoslashuv chuqurlashtirishini bashorat qiladi. H Marshallning “industrial district” an‘anasi esa geografik yaqinlikning tashkiliy moslashuvchanlik va kadrlar bozoridagi mos keluvchanlik (matching) orqali samaradorlikni oshirishini asoslaydi — bu, ayniqsa, KOB (SME) ustun bo‘lgan tarmoqlar uchun dolzarb.

Xalqaro siyosat darslari. OECD va Yevropa klaster tarmog‘i (ECCP) tadqiqotlari klaster siyosatining “pishgan bosqichi”da uch yo‘nalishni urg‘ulaydi: (a) klasterlararo bog‘lanishlar va platformalarni kuchaytirish; (b) hududiy rivojlanish strategiyalari bilan muvofiqlik; (c) raqamli innovatsiya va AI siyosatlarini bilan uyg‘unlik. Bu darslar klasterlarni faqat grant yoki subsidiyalarni orqali emas, balki tarmoqni bog‘lovchi xizmatlar, test-maydonlar (testbeds), texnologiya transferi va data-platformalar bilan qo‘llash zarurligini ko‘rsatadi.

O‘zbekiston tajribasi: institutsional islohotlar. 2018-yil 253-son VMQ va keyingi hujjatlar klaster faoliyatining tashkiliy-huquqiy asosini berdi; 2021-yilgi Prezident farmoni (UP-14) esa klasterlar faoliyatini tartibga solish hamda regulyator vazifalarini aniqlashtirdi. Bu hujjatlar klasterga yer maydonlari birlashtirish, shartnomaviy munosabatlarni erkinlashtirish, qayta ishlash va eksport bo‘g‘inlarini integratsiya qilishga xizmat qildi. Jahon bankining 2020-yilgi mavzuli hisobotida paxta-to‘qimachilik klasterlari vertikal integratsiya, investitsiya oqimlari va texnologik yangilanishni tezlashtirgani, biroq tender va tanlov mexanizmlarida raqobatni kengaytirish, kredit risklarini kamaytirish va shaffoflikni kuchaytirish talab etilishi qayd etiladi. 2020–2021 yillardagi amalga oshirish sharhi ham irrigatsiya samaradorligi, AKIS (Agricultural Knowledge and Innovation System) va logistika bo‘yicha tizimli islohotlar zaruratini ko‘rsatadi.

Empirik dalillar va ko‘rsatkichlar. AQSh Qishloq xo‘jaligi vazirligining 2022-yilgi yangilanishida mamlakatda 134 ta paxta klasteri faoliyat yuritayotgani qayd etiladi; bu, bir tomondan, miqyos iqtisodi va kapital sig‘imi yuqori bo‘lgan qayta ishlash investitsiyalari jalb etilganini, ikkinchi tomondan, hududlararo samaradorlik tafovutlari yuzaga kelishi ehtimolini bildiradi. Mustaqil tadqiqotlar 2018–2022 yillarda klasterlar soni tez kengayganini, davlatning to‘g‘ridan-to‘g‘ri operatsion rolini qisqartirish hamda xususiy boshqaruvni kuchaytirish maqsad qilinganini ko‘rsatadi.

Bo‘shliqlar va tadqiqot ehtiyojlari. (i) Moliyaviy mexanizmlar: uzoq muddatli imtiyozli kredit, sug‘urta (hosil, narx va iqlim risklari), kafolat jamg‘armalari va lizing vositalarining klaster KPI‘lariga bog‘lanishi yetarlicha o‘rganilmagan. (ii) Raqamli boshqaruv: fermerdan eksportgacha bo‘lgan jarayonni LCA/traceability orqali raqamli kuzatish, ESG/SDG ko‘rsatkichlarini integratsiya qilish mexanizmlari metodik jihatdan kam yoritilgan. (iii) Innovatsion ekotizim: universitet—klaster—texnopark aloqalarida texnologiya transferi, IP boshqaruvi va dala-laboratoriyalar (living labs) samaradorligi bo‘yicha mahalliy empirik dalillar cheklangan. Xalqaro tajriba ushbu bo‘shliqlarni siyosatning ko‘p darajali muvofiqligi (policy coherence) orqali to‘ldirishni tavsiya etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

O‘zbekistonda klasterlar faoliyatini takomillashtirishga doir tadqiqot nazariy jihatdan M. Porterning klaster nazariyasi, A. Marshallning industrial hududlar haqidagi qarashlari hamda OECD va Jahon banki tomonidan ishlab chiqilgan zamonaviy klaster yondashuvlariga asoslanadi. Shu bilan birga, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining so‘nggi yillarda qabul qilingan iqtisodiy islohotlarga oid farmonlari va qarorlari, Iqtisodiyot va moliya vazirligi hamda Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi tomonidan ishlab chiqilgan klaster siyosati hujjatlari ham tadqiqotning huquqiy-institutsional asosini tashkil etdi.

Ushbu tadqiqot sistemali yondashuvga asoslangan bo‘lib, klasterlarni nafaqat ishlab chiqarish birligi, balki iqtisodiy, institutsional, moliyaviy va innovatsion tizimlarning o‘zaro aloqadorligi sifatida tahlil qiladi.

Klaster nazariyasi, “raqobatbardoshlik olmos modeli”, “innovatsion ekotizim” konsepsiyasi kabi ilmiy ishlanmalar o‘rganildi. Bu orqali klasterlarning samaradorlikka ta‘sir etuvchi omillari aniqlanib, nazariy konseptual model ishlab chiqildi.

O‘zbekiston klaster tizimi rivojlanish darajasi Germaniya, Janubiy Koreya, Xitoy kabi mamlakatlar tajribasi bilan solishtirildi. Masalan:

- Germaniya tajribasida “Mittelstand” korxonalari va ilmiy institutlarning integratsiyasi;
- Koreyada davlat innovatsion siyosati orqali IT va avtomobilsozlik klasterlarini rivojlantirish;
- Xitoyda davlat-xususiy sheriklik asosida qishloq xo‘jaligi va yuqori texnologiyali klasterlarni qo‘llab-quvvatlash tizimi.

Bu qiyosiy yondashuv orqali O‘zbekistonga moslashtirilgan iqtisodiy mexanizmlar ishlab chiqildi.

Tadqiqot jarayonida quyidagi manbalardan statistik ma‘lumotlar yig‘ildi:

- O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi (ishlab chiqarish, eksport-import hajmlari, investitsiyalar oqimi);
- Jahon banki va Xalqaro valyuta jamg‘armasi (IMF) ma‘lumotlari;
- OECD va UNIDO klaster rivojlanishi bo‘yicha global indikatorlari.

Statistik ma‘lumotlar asosida klasterlarning iqtisodiy samaradorlik ko‘rsatkichlari hisoblandi: yalpi qo‘shilgan qiymat, eksport hajmi, bandlik darajasi, investitsiya oqimi va innovatsion faoliyat ko‘rsatkichlari.

Klaster ishtirokchilari – fermer xo‘jaliklari, qayta ishlash korxonalari, eksportchi kompaniyalar, ilmiy tadqiqot muassasalari va mahalliy hokimiyat vakillari o‘rtasida so‘rovnomalar o‘tkazildi. So‘rovnomalar natijasida klasterlarning muammolari, davlat qo‘llab-quvvatlash darajasi va rivojlanish istiqbollari bo‘yicha sifatli ma‘lumotlar olindi.

Ushbu tadqiqotda kombinatsiyalashgan metodologiya qo‘llanildi:

- Kvantitativ (miqdoriy) tahlil – statistik ma‘lumotlar asosida klaster samaradorligini o‘lchash.
- Kvalitativ (sifatli) tahlil – ekspert intervyulari, huquqiy hujjatlar tahlili va xalqaro tajriba o‘rganilishi.
- SWOT-tahlil – O‘zbekiston klasterlarining kuchli va zaif tomonlari, imkoniyatlari va tahdidlarini aniqlash.

Tadqiqot 2017–2024-yillar oralig‘ida O‘zbekistonda amalga oshirilgan klasterlashuv siyosati va uning iqtisodiy natijalarini o‘rganishni qamrab oldi. Kelajakdagi prognozlar 2030-yilgacha bo‘lgan rivojlanish strategiyalari bilan bog‘lab berildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O‘zbekiston klasterlashuv jarayoni qisqa muddatda sezilarli natijalar berdi: ishlab chiqarish hajmlari ortdi, eksport salohiyati kengaydi, ko‘plab yangi ish o‘rinlari yaratildi. Shu bilan birga, klasterlar samaradorligi hali kutilgan darajaga yetgani yo‘q. Bunga asosiy sabab sifatida – iqtisodiy mexanizmlarning yetarli darajada ishlamasligi, xususiy sektor tashabbuskorligining sustligi va ilmiy-innovatsion integratsiyaning kuchsizligi ko‘rsatiladi.

Natijalardan kelib chiqib aytish mumkinki, klasterlar ko‘proq davlat qo‘llab-quvvatlashiga asoslangan, bu esa uzoq muddatda ularning raqobatbardoshligini pasaytirishi mumkin. Shu bois, xalqaro tajribani o‘rganish va O‘zbekiston sharoitiga mos mexanizmlarni ishlab chiqish juda muhim.

1-jadval. 2020–2025-yillarda O‘zbekiston Respublikasi va uning hududlari bo‘yicha klaster faoliyati ko‘rsatkichlari (mln so‘mda)

Klassifikator	2020	2021	2022	2023	2024	2025-Q1	2025-Q2
O‘zbekiston Respublikasi	926767,3	2182067	621646,7	489288,6	480035,8	70062,7	164354,4
Qoraqalpog‘iston Respublikasi	3654	6066,6	2584,9	375,9	736,3	35,7	118,9
Andijon viloyati	1000	0	0	0	0	4147,4	4147,4
Buxoro viloyati	802059,7	1893921	179977,7	47988,7	39118,5	16107,5	36282,6

Jizzax viloyati	12185,5	33753,2	56396,3	76245,4	43258,8	1997,3	2323,7
Qashqadaryo viloyati	0	465,2	50205,3	54784,4	63626	5051,3	0
Navoiy viloyati	4573,5	1436,2	7683,1	1982,1	9624,1	478,2	4599
Namangan viloyati	6544,7	41703,1	74321,3	65338	58857,5	1194,6	9250,8
Samarqand viloyati	0	0	0	0	0	0	0
Surxondaryo viloyati	96336,8	109610,1	120448,5	116610,6	59723,8	11634	22043,7
Sirdaryo viloyati	0	34136,6	23575,8	32625,9	5057,1	1745,3	19923,7
Toshkent viloyati	0	54016,6	93174,3	83929,2	148734,4	869,8	1560,5
Farg'ona viloyati	413,3	0	0	0	15226,5	97,3	4618,5
Xorazm viloyati	0	6958,7	13279,4	9408,4	16707,7	7434,1	16574,8
Toshkent shahri	0	0	0	0	19365,1	19270,3	42910,6

2020–2025 yillar oralig'ida hududlar kesimida ko'rsatkichlarda keskin o'zgarishlar kuzatilmoqda. Ba'zi hududlarda bosqichma-bosqich o'sish kuzatilsa, ayrimlarida esa 2023-yildan boshlab qisqarish yoki barqaror darajaga tushib qolish holatlari mavjud. Eng yuqori ko'rsatkichlar Toshkent shahri, Toshkent viloyati va Surxondaryo viloyatlarida qayd etilgan bo'lsa, Qoraqalpog'iston Respublikasi va Jizzax viloyatida nisbatan past qiymatlar kuzatilgan.

O'zbekiston Respublikasi (umumiy)

2020-yildagi 926,767 dan 2021-yilda 2,182,067 gacha keskin o'sish kuzatilgan. Keyingi yillarda barqarorlashib, 2025-yil II choragida 1,643,544 ga yetgan. Bu umumiy milliy o'sish sur'atlarining yuqoriligidan dalolat beradi.

Qoraqalpog'iston Respublikasi

Ko'rsatkichlar mutanosib past: 2020-yilda 3654, 2025-Q2 da 118,9. Bu hududda iqtisodiy faollik nisbatan sustligini bildiradi.

Andijon viloyati

2020-yilda 1000 bilan boshlanib, 2025-yilga kelib barqaror 4147,4 da saqlanib qolmoqda. O'sish sur'ati o'rtacha.

Buxoro viloyati

2020-yilda 802,059 dan 2021-yilda 1,893,921 ga o'sish kuzatilgan. Lekin 2024 yildan keyin pasayish kuzatilmoqda. 2025-Q2 da ko'rsatkich 36,282,6 bo'lib, barqarorlik sari intilmoqda.

Jizzax viloyati

O'sish sur'atlari past. 2020-yildagi 12,185,5 dan 2024 yilda 43,258,8 ga chiqib, 2025-Q2 da esa 2323,7 ga tushib qolgan. Bu hududda beqarorlik kuchli.

Navoiy viloyati

2020 yilda 4573,5 bo'lgan ko'rsatkich 2024-yilda 9624,1 ga chiqib, 2025-Q2 da 450,6 gacha pasaygan.

Samarqand viloyati

2020–2024 oralig'ida sezilarli natijalar qayd etilmagan, 2025-yilgacha ko'rsatkich nol bo'lib qolmoqda.

Surxondaryo viloyati

2020-yildagi 96,336,8 dan 2021-yilda 1,096,101 gacha keskin o'sish kuzatilgan. 2025-Q2 da ko'rsatkich 220,437,9 ga yetgan, bu hududdagi eng yuqori faolliklardan biri.

Toshkent viloyati va Toshkent shahri

Har ikki hududda ko'rsatkichlar keskin yuqori. Toshkent viloyati 2020-yildagi 54,016,6 dan 2025-Q2 da 150,657,5 ga yetgan. Toshkent shahri esa 2020-yildan keyin barqaror o'sib, 2025-Q2 da 429,10,6 ga ko'tarilgan. Bu mamlakatdagi eng yetakchi hududlardan ekanini ko'rsatadi.

Qashqadaryo, Namangan, Sirdaryo, Xorazm, Farg'ona viloyatlari

Umumiy ko'rsatkichlarda o'sish kuzatilgan bo'lsada, 2024-yildan so'ng ayrim viloyatlarda keskin pasayish bor. Masalan, Farg'ona viloyati 2023-yilda 9408,4 bo'lgan bo'lsa, 2025-Q2 da 4618,5 gacha tushgan.

Ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, mamlakat iqtisodiy faolligi asosan Toshkent shahri, Toshkent viloyati va Surxondaryo viloyatlarida jamlangan. Hududlar o'rtasida katta tafovut mavjud bo'lib, ba'zi hududlar (masalan, Samarqand, Qoraqalpog'iston) iqtisodiy ko'rsatkichlarda sustlik bilan ajralib turadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekiston iqtisodiy rivojlanishida investitsiya oqimlari barqaror va yuqori sur'atlarda ortib bormoqda. Xizmatlar sohasi ham o'sish salohiyatiga ega bo'lib, 2020–2021-yillarda keskin ko'tarilish kuzatilgan, biroq

keyingi yillarda pasayish qayd etilgan. Eksport ko'rsatkichlari esa investitsiya va xizmatlarga nisbatan eng zaif bo'g'in bo'lib qolmoqda. 2020-yilda eng yuqori natijaga erishilgan bo'lsa-da, keyingi yillarda keskin pasayish va statistik uzilishlar kuzatilmoqda.

Hududiy tahlil shuni ko'rsatadiki, ayrim viloyatlar (masalan, Andijon, Buxoro, Jizzax) investitsiya jalb qilayotgan bo'lsa-da, xizmatlar va eksport ko'rsatkichlari bir tekis rivojlanmagan. Bu esa iqtisodiy mexanizmlarning hududiy notekis ishlayotganini bildiradi.

Shunday qilib, mamlakatda investitsiya → xizmatlar → eksport zanjiri to'liq ishlamayapti. Investitsiya va xizmatlar ichki bozorga yo'naltirilgan bo'lib, eksport salohiyatini oshirishda sustlik mavjud.

Eksportni rag'batlantirish siyosatini kuchaytirish

Eksportchilarga soliq imtiyozlari, imtiyozli kreditlar va bojxona jarayonlarida soddalashtirilgan tartiblar joriy etilishi zarur.

Mahalliy ishlab chiqaruvchilarni xalqaro standartlarga moslashtirish uchun sertifikatlash va sifat nazorat tizimlarini rivojlantirish lozim.

Hududiy klaster siyosatini takomillashtirish

Har bir viloyatning tabiiy resurslari va iqtisodiy salohiyatiga mos xizmatlar va ishlab chiqarish klasterlari shakllantirish.

Hududiy eksport markazlarini yaratish va logistika infratuzilmasini kuchaytirish.

Xizmatlar sohasini eksportga yo'naltirish

Turizm, transport-logistika, IT-xizmatlar va moliyaviy xizmatlarni eksport qilinadigan sohalar sifatida rivojlantirish.

Hududiy xizmat klasterlarini xorijiy investorlar bilan integratsiya qilish.

Investitsiya samaradorligini oshirish

Kiritilgan investitsiyalarning eksportga yo'naltirilgan loyihalarga sarflanishini rag'batlantirish.

Innovatsion startaplar va yuqori texnologiyali ishlab chiqarish korxonalariga davlat-xususiy sheriklik asosida ko'proq mablag' yo'naltirish.

Raqamli iqtisodiyot va yashil iqtisodiyotni rivojlantirish

Raqamli texnologiyalar orqali klasterlarni boshqarish, monitoring qilish va samaradorligini oshirish.

Qayta tiklanuvchi energiya manbalari asosida "yashil klasterlar"ni shakllantirish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Porter, M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York: Free Press.
2. Porter, M. E. (1998). *Clusters and the New Economics of Competition*. Harvard Business Review, 76(6), 77–90.
3. OECD (2019). *Clusters in the Global Economy: Policy Lessons*. Paris: OECD Publishing.
4. World Bank (2022). *Uzbekistan Economic Update: Navigating Uncertainty*. Washington, DC.
5. UNIDO (2021). *Industrial Clusters and Innovation Systems*. Vienna: United Nations Industrial Development Organization.
6. Krugman, P. (1991). *Geography and Trade*. Cambridge: MIT Press.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 5-iyuldagi "Qishloq xo'jaligida klaster tizimini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ–3082-son qarori.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 23-oktabrdagi "To'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF–5853-son farmoni.
9. Karimov, I. A. (2020). "O'zbekistonda klasterlashuvning rivojlanish bosqichlari." *Iqtisodiyot va ta'lim jurnali*, №4, 55–62.
10. Teshabayev, T. (2022). "Klasterlarning hududiy rivojlanishga ta'siri." *TSUE ilmiy maqolalar to'plami*, №2, 87–94.
11. Gadoev, E. (2021). "O'zbekiston hududiy iqtisodiy rivojlanishida investitsion klasterlarning o'rni." *Iqtisodiy tadqiqotlar jurnali*, №3, 41–49.
12. Mirzayev, M. (2023). "Qishloq xo'jaligida innovatsion klasterlarni rivojlantirish istiqbollari." *Agrar iqtisodiyot va boshqaruv*, №1, 23–31.
13. Central Asian Bureau for Analytical Reporting (CABAR). (2022). *Cluster Development in Central Asia: Trends and Challenges*. Bishkek.
14. European Bank for Reconstruction and Development (EBRD). (2021). *Investment Climate and Cluster Development in Uzbekistan*. London.

**TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: “O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI FORUMI

YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT

Ilmiy elektron jurnal

(MAXSUS SON)

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

TASHKENT STATE
UNIVERSITY OF ECONOMICS
AND MATHEMATICS

23-24

OCTOBER
2030

23-24
OCTOBER
2025

1st CONFERENCE:
DIRECTIONS FOR ENSURING
SUSTAINABLE ECONOMIC
GROWTH IN THE CONTEXT OF
TRANSITION TO A GREEN ECONOMY

3RD CONFERENCE:
MACHINE LEARNING AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE:
A NEW APPROACH TO ECONOMETRIC ANALYSIS

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

UZBEKISTAN
STRATEGY
23-24 OCTOBER

- ARTIFICIAL INTELLIGENCE
AND DIGITAL TECHNOLOGIES
- ECONOMETRICS AND
BUSINESS ANALYTICS
- DATA SCIENCE (DATABASES)
- DIGITAL GOVERNMENT
- DIGITAL TRANSFORMATION
- ECONOMIC STATISTICS
- QUANTITATIVE MEASUREMENT
OF THE ECONOMY

2nd CONFERENCE:
BANKING AND
FINANCIAL SYSTEM AND
DIRECTIONS FOR DEVELOPING
THE PRIVATE SECTOR

23-24 2025
OCTOBER

- Makroiqtisodiy barqarorlik
- Yashil iqtisodiyotda
mehnat bozori
- Jahon iqtisodiyoti va xalqaro
iqtisodiy munosabatlar
- Yashil investitsiya va kreditlash
- Yashil texnologiyalar
- Eko turizm
- Yashil innovatsiyalar

СТРАТЕГИЯ
«УЗБЕКИСТАН –2030»

23-24 2025
OCTOBER

- Makroiqtisodiy barqarorlik
- Yashil iqtisodiyotda
mehnat bozori
- Jahon iqtisodiyoti va xalqaro
iqtisodiy munosabatlar
- Yashil investitsiya va kreditlash
- Yashil texnologiyalar
- Eko turizm
- Yashil innovatsiyalar

strategy2025.tsue.uz

YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH
SHAROITIDA BARQAROR IQTISODIY
O'SISHNI TA'MINLASH YO'NALISHLARI

2030

<https://strategy2025.tsue.uz/>

TASHKENT STATE UNIVERSITY OF ECONOMICS
ФОРУМ UZBEKISTAN
STRATEGY

ISSN: 2992-8982

Elektron pochta: sq1141983@gmail.com

Telefon: +998 93 124 57 11

Sayt: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Telegram: https://t.me/taraqqiyot_va_talim_uz

ISBN 978-9910-8110-8-1

9 789910 811081

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

1st CONFERENCE:
DIRECTIONS FOR ENSURING
SUSTAINABLE ECONOMIC
GROWTH IN THE CONTEXT OF
TRANSITION TO A GREEN ECONOMY

2030
UZBEKISTAN
STRATEGY

BANK-MOLIYA TIZIMI
VA XUSUSIY SEKTORNI
RIVOJLANTIRISH
YO'NALISHLARI